

STANDARD ŠKOLITELKY / ŠKOLITELE V DOKTORSKÉM STUDIU

Akademie výtvarných umění v Praze, 2023

Článek 1 – Školitelka / Školitel

1. Školitelka či školitel zajišťuje primární podporu v oblasti odborného vedení práce či projektu doktorandky nebo doktoranda a tématu jeho či její disertační práce, přičemž se předpokládá, že školitelka či školitel je součástí širší akademické a vědecké komunity.
2. Školitelky či školitelé jsou držitelky a držitelé akademického titulu Ph.D. a/nebo osobami s hodností profesor, mimořádný profesor či docent. Další významné odbornice či významní odborníci s vědeckou hodností či uměleckou erudicí mohou být školitelkami či školiteli po schválení příslušnou oborovou, radou; a předpokládá se, že budou v horizontu dvou let od započetí jejich role školitelky či školitele dovedeni k vyššímu akademického titulu.
3. Školitelka či školitel vede v rámci AVU současně **nejvýše 5 doktorandek a doktorandů** a součet vedených diplomových a disertačních prací je nejvýše 10. Do těchto součtů se počítají i doktorandky a doktorandi s přerušným studiem. Výjimku v daných počtech projednává a schvaluje příslušná oborová rada.
4. Školitelka či školitel vede disertační práce pouze v oblastech spadajících do její či jeho odbornosti, tak, aby bylo zajištěno dostatečně kvalitní odborné vedení disertační práce. Vede práce blízké její či jeho specializace, případně práce využívající stejnou či příbuznou metodologii a postupy; popř. je sama či sám výzkumníci či výzkumníkem v oblasti uměleckého výzkumu založeného na praxi, kdy je ale každý umělecko-výzkumný (disertační) projekt jedinečným souborem nových řešení, která se nemusí opírat o existující metodologické postupy.
5. Školitelka či školitel nesmí být s doktorandkou či doktorandem ve střetu zájmů, například ve vztahu příbuzenském, romantickém, sexuálním či jinak vztahově blízkém a nesmí být v rozporu s Etickým kodexem AVU. Společná umělecká či umělecko-výzkumná výstava mimo AVU není považována za střet zájmů.
6. Školitelka či školitel vykazuje aktivní uměleckou, umělecko-výzkumnou, popř. vědeckou a tvůrčí činnost, přičemž relevantní doba daných činností je posledních 5 let, a **prochází pravidelným hodnocením**. Toto hodnocení se týká nejen výsledků umělecké či výzkumné činnosti, ale také schopnosti supervize na základě zpětné vazby od doktorandek a doktorandů.
7. V oblasti disertačního výzkumu doktorandky či doktoranda (týká se zejména programu Teorie a dějiny současného umění; a oborů: Architektonická tvorba, Restaurování výtvarných děl), školitelka či školitel podporuje doktorandku či doktoranda v publikační a jiné odborné činnosti s mezinárodním přesahem a zprostředkovává tyto kontakty doktorandovi či doktorandce pro úspěšné integrování do odpovídajících výzkumných, respektive profesních kruhů.
8. Školení vedených doktorandek a doktorandů je náplní práce dané školitelky či daného školitele a mělo by být popsáno v rámci pracovněprávního vztahu s vysokou školou uskutečňující daný studijní program. Jestliže školitelka či školitel není zaměstnankyní či zaměstnancem této vysoké školy, práva a povinnosti školitelky či školitele k vysoké škole jsou definovány jiným smluvním vztahem, například memorandem o spolupráci mezi univerzitou a výzkumnou institucí, na které školitel či školitelka působí.

9. Umožňuje-li to povaha disertačního projektu a disciplíny, do níž daný projekt spadá, a zejména v případě excelentního výzkumného projektu, je možné, aby doktorandka měla či doktorand měl také externí konzultantku či externího konzultanta. Externí konzultantka či externí konzultant je schvalována či schvalován tříčlennou komisí ve složení školitelka či školitel, garantka či garant daného doktorského studijního oboru / programu, prorektorka či prorektor pro umění a výzkum (popř. je nominace předložena vedení školy); a sice s ohledem na možnosti financování. Vhodnost nominace následně posoudí a schválí příslušná oborová rada.
10. V případě prokázaného neplnění povinností či porušení Etického kodexu **může být školitelka či školitel odvolána či odvolán**. Proces odvolání či výměny školitelky či školitele je popsán v příslušných opatřeních vysoké školy, tj. ve Studijním a zkušebním řádu AVU, přičemž jsou tato opatření zveřejněna na webových stránkách tak, aby je mohl kdokoli konzultovat. Instituce zároveň zavádí mechanismy, které napomáhají řešení případných sporů mezi doktorandkou či doktorandem a školitelkou či školitelem i konzultantkou a konzultantem, např. prostřednictvím pracoviště AVU/GRID (Genderová rovnost, inkluze a diverzita).

Článek 2 – Práva a povinnosti školitelky / školitele

1. A) **Školitelka či školitel může, ale nemusí** prostřednictvím oborové rady navrhnout (rámcové) téma disertačního výzkumu nebo tematický okruh disertační práce. Téma je po schválení oborovou radou vypisováno k přijímacímu řízení. To se týká zejména doktorského studijního programu Teorie a dějiny současného umění a oboru Restaurování výtvarných děl, popř. oboru Architektonická tvorba.
1. B) V oborech, jejichž charakter neumožňuje vypisovat konkrétní témata (týká se zejména oboru Volné umění) a/nebo které předpokládají, že projekt disertační práce navrhuje uchazečka či uchazeč sám, je tento návrh projektu **konzultován** s předpokládanou školitelkou či školitelem disertační práce **před podáním přihlášky ke studiu**. V rámci konzultací se dbá na to, aby byl projekt v souladu se zaměřením a odborným zázemím pracoviště tak, aby se těm, kdo uspějí v přijímacím řízení, dostalo náležité podpory.
2. Navrhuje-li školitelka či školitel témata či tematický okruh disertační práce, představí také **návrh časového harmonogramu a milníky umělecké i výzkumné práce** vedoucí k přípravě disertační práce, možnosti **zapojení doktorandky či doktoranda** do existujícího uměleckého, vědeckého, umělecko-vědního a, je-li relevantní, tak i umělecko-výzkumného týmu a **výhled financování** doktorandky či doktoranda. V případě, kdy je disertační projekt navrhován uchazečkou či uchazečem, školitelka či školitel umí výzkumný záměr doktorandky či doktoranda podpořit v kontextu přípravy grantového řízení, popř. ji či jej dovede nasměrovat na dotčené pracoviště.
3. Přijímací řízení do doktorského studia je vedeno jako **otevřené a transparentní výběrové řízení** na pozici doktorandky či doktoranda daného oboru, popř. na pozici řešitelky či řešitele navrženého tématu disertační práce na daném výzkumném pracovišti. V rámci dostupné kapacity odvíjející se od finančního a personálního zázemí pracoviště jsou přijati ty uchazečky a ti uchazeči, jejichž projekt je přijímací komisí hodnocen jako nejkvalitnější a nejperspektivnější. Školitelka či školitel se účastní přijímacího řízení uchazeček a uchazečů přijímaných do svého ateliéru, popř. na jí či jím navržené téma disertační práce. Při přijímací zkoušce má právo veta na rozhodnutí o přijetí uchazeček či uchazečů ke studiu pod své vedení.
4. Školitelka či školitel přijetím doktorandky či doktoranda **deklaruje dostatečné časové možnosti** pro jejich zodpovědné vedení.

5. Školitelka či školitel spolupracuje s doktorandkou či doktorandem na dopracování výzkumného záměru a harmonogramu během prvního semestru, a sice v období do konce kalendářního roku, a na vytvoření individuálního studijního plánu. Individuální studijní plán studentek a studentů prvního ročníku doktorského studia je oborovou radou **následně schvalován v lednu** následujícího kalendářního roku, zatímco individuální plány studentek a studentů vyšších ročníků jsou standardně schvalovány oborovou radou **již v listopadu**.
6. Školitelka či školitel ve spolupráci s každou vedenou doktorandkou a každým vedeným doktorandem organizuje osobní konzultace k disertační práci, a to v doporučeném úhrnném rozsahu **minimálně 30–40 hodin ročně** včetně přípravy, **popř. s ohledem na vzájemnou domluvu školitelky či školitele s doktorandkou či doktorandem** dle povahy a aktuálního stavu disertačního projektu. Pro vedení doktorandky či doktoranda v kombinované formě studia je objem konzultací upraven přiměřeně.
7. Školitelka či školitel **po dohodě s doktorandkou či doktorandem navrhuje konzultantku či konzultanta**, společně nastaví formu spolupráce a vymezení kompetencí. U oborů Architektonická tvorba, Volné umění a Restaurování výtvarných děl je role konzultantky či konzultanta povinná, přičemž není pravidlem, že konzultantka či konzultant musí být teoretičkou či teoretikem. V případě doktorského studijního programu Teorie a dějiny současného umění je role konzultantky či konzultanta pouze doporučená a o jejím či jeho nominování rozhoduje Oborová rada pro teorii a dějiny současného umění s ohledem na povahu daného disertačního projektu, navrhovaný rozsah konzultací a možnosti financování. Konzultace disertačního projektu probíhá **minimálně jednou za semestr**, a to v úhrnném rozsahu **10–20 hodin ročně, včetně přípravy**. Počet současně vedených doktorandek a doktorandů na konzultantku či konzultanta v rámci AVU nepřesáhne počet 5.
8. Školitelka či školitel, jakožto i konzultantka a konzultant, dodržují **morální standardy**. Tyto standardy jsou specifikovány Etickým kodexem školy a týkají se nejen mezilidských vztahů, vedení studujících a týmu, ale také publikační a autorské etiky. Školitelka či školitel může být v období studia spoluautorem výsledků činnosti doktorandky či doktoranda, vždy však **přiměřeně ke své tvůrčí spoluúčasti**. Školitelka či školitel doktorandku či doktoranda **podporuje v publikování prvoautorských výstupů**.
9. Školitelka či školitel má povinnost bránit vzniku střetu zájmů s jí či jím vedenými doktorandkami a doktorandy. V případě, že podobná situace i tak nastane, má školitelka či školitel zodpovědnost ji vyřešit tak, aby jí byli studující co nejméně dotčeni, a to v souladu s normami zavedenými Etickým kodexem. Sexuální či jiné genderově podmíněné obtěžování či násilí a navazování či udržování vztahů mezi školitelkou či školitelem a jimi vedenou doktorandkou či doktorandem je **nepřípustné**.
10. Školitelka či školitel již od nástupu do studia předává doktorandce či doktorandovi informace o možnostech budoucího uplatnění po ukončení doktorského studia jak v akademickém prostředí, tak mimo něj, a podporuje ho v rozvoji k tomu potřebných kompetencí.
11. Všechny školitelky a všichni školitelé **procházejí kontinuálním vzděláváním a rozvíjením kompetencí**. Mezi tyto kompetence patří např. sestavování školicího plánu, ale také dovednosti manažerské a komunikační se zaměřením na poskytování konstruktivní zpětné vazby, případně prevence rizikových situací. Součástí vzdělávacích aktivit pro školitelky a školitele jsou také konference o uměleckém výzkumu (určeno pro školitelky a školitele doktorského studijního oboru Volné umění), fórum školitelů či výjezdní zasedání určené doktorandské a školitelské komunitě a vedení AVU. Účast školitelek a školitelů na výše uvedených vzdělávacích aktivitách zajišťovaných vysokou školou je **žádoucí**. Osoby, které dosud žádné doktorandky a doktorandy

nevedly a měly by se nově stát školitelkou či školitelem, mají nárok na školení a musí jím projít před nástupem doktorandky či doktoranda do studia.

12. Školitelka či školitel vyvíjí maximální úsilí, aby vedené doktorandky a doktorandi ukončili své studium úspěšně ve standardní době studia a dbá na omezení zbytečného prodlužování doby studia.
13. V plnění všech povinností ve vztahu k vedeným doktorandkám a doktorandům má školitelka či školitel právo na adekvátní podporu ze strany vysoké školy.
14. Školitelka či školitel se účastní kontroly průběhu studia a obhajoby disertační práce všech svých vedených doktorandek a doktorandů, včetně neveřejné porady komise nad výsledkem obhajoby.

Článek 3 – Principy supervize

1. Školitelka či školitel **poskytuje doktorandce či doktorandovi pravidelnou konstruktivní zpětnou vazbu.**
2. Školitelka či školitel s dalšími kolegyněmi a kolegy v rámci kolegiálního sdílení ve školitelské komunitě, popř. prostřednictvím fóra školitelů či oborové rady, konzultuje metody vedení doktorandek a doktorandů.
3. Při vypracovávání disertačního projektu jsou doktorandka či doktorand a školitelka či školitel – popř. i konzultant či konzultantka – odbornými partnery. Kvalita výzkumu a úspěšnost studia je jejich sdílenou odpovědností.
4. Školitelka či školitel kontroluje postup disertačního výzkumu, **poskytuje odbornou i organizační podporu.** Dbá na proveditelnost stanovených cílů a pomáhá v jejich dosahování.
5. Školitelka či školitel komunikuje s doktorandkou či doktorandem nejen odborné otázky, ale je nápomocna či nápomocen také při řešení osobního či sociálního rozměru studia. V případě problémů osobního charakteru, například problémů zdravotních včetně duševních, péče o osobu blízkou, které narušují práci na disertačním projektu, hledají doktorandka či doktorand a školitelka či školitel v součinnosti s dalšími orgány vysoké školy možná řešení.
6. Přístup školitelky či školitele v maximální možné míře reflektuje individuální situaci a potřeby doktorandky či doktoranda. Zohledňuje zejména např. situaci studujících se zvláštními potřebami a studujících původem ze zahraničí, pro které může být integrace do nového prostředí velmi náročná.
7. Školitelka či školitel ve spolupráci s vysokou školou **rozvíjí kompetence doktorandky či doktoranda** v samostatné umělecké a výzkumné práci, v publikování a prezentaci výsledků výzkumu. Ačkoli je žádoucí vést doktorandky a doktorandy k podávání grantových žádostí a poskytovat jim v tomto podporu, nemělo by být financování disertačního projektu soukromou záležitostí doktorandky či doktoranda. Otázka příjmu doktorandky a doktoranda a způsob financování disertačního výzkumu jsou transparentně diskutovány před přijetím do studia, a to zejména v případě zapojení doktorandky či doktoranda do existujícího umělecko-výzkumného či umělecko-vědního týmu a projektu. Možné formy podpory financování uměleckých a výzkumných projektů jsou popsány v dokumentu Průvodkyně doktorského studia a zveřejněny na webu AVU.

8. Školitelka či školitel ve spolupráci s vysokou školou **seznamuje doktorandku či doktoranda s pravidly etiky vědecké a umělecké práce** a dohlíží, aby byly tyto zásady během práce na disertačním výzkumu, při výuce a v dalších relevantních situacích dodržovány.
9. Školitelka či školitel **aktivně zapojuje všechny své vedené doktorandky a doktorandy do umělecké či uměnovědné komunity** daného oboru jak v rámci instituce, tak i v mezinárodním měřítku. Umožňuje jim navazovat kontakty a podporuje je ve spolupráci s kolegy ze zahraničí včetně interdisciplinární spolupráce na dané vysoké škole i mimo ni.
10. Školitelka či školitel aktivně podporuje doktorandku či doktoranda ve spolupráci s dalšími doktorandkami a doktorandy, popřípadě jinými studentkami či studenty a akademickými pracovníky a pracovníky, a tím rozvíjí jejich kompetence pro týmovou práci.
11. **Školitelka či školitel aktivně vyhledává a přijímá zpětnou vazbu** od doktorandek a doktorandů v rámci **bezpečného prostředí a nepsané hierarchie partnerského vztahu školitelka/školitel–doktorandka/doktorand**.
12. Tam, kde je to relevantní s ohledem na obor a téma disertační práce, školitelka či školitel vedené doktorandky a doktorandy podporuje ve spolupráci s aplikační sférou a v přenosu poznatků do praxe, a pomáhá jim pro to vytvářet vhodné příležitosti.

Článek 4 – Další ustanovení

1. Informace o počtu školitelkou či školitelem současně vedených doktorandek a doktorandů a informace o školitelkou či školitelem vedených úspěšných absolventkách a absolventech jsou **veřejně přístupné na webu školy**.
2. Pro případ řešení případných konfliktních situací mezi doktorandkou či doktorandem a jejich školitelkou či školitelem má vysoká škola **stanoven transparentní postup pro výměnu školitelky či školitele** v rámci vnitřních předpisů vysoké školy jako nedílné součásti Studijního a zkušebního řádu AVU i dokumentu Průvodkyně doktorským studiem. Změna školitelky či školitele je posléze **bez zbytečného odkladu** schvalována danou oborovou radou.
3. Při přerušení studia zůstává školitelka či školitel v aktivním kontaktu s doktorandkou či doktorandem ohledně plánovaného návratu, časového harmonogramu a vývoje v oblasti výzkumu.

(Převzato z vnitřního předpisu „Standard školitelky / školitele v doktorském studiu“ navrženého Studentskou komorou Rady vysokých škol a Českou asociací doktorandek a doktorandů, a upraveno dle specifik studia na Akademii výtvarných umění v Praze, 2023.)